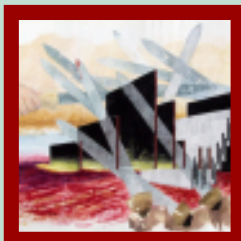

Wikimedia Commons: Nejlepší obrázky roku 2009

**Wojciech
Pędzich**
Wikimania 2010
bude velkou
propagací Polska a
Gdaňsku zvláště'

**Syn
Eduarda Tomka**
Obrázky jsem
uvolnil, aby je
mohli lidé volně
prohlížet

**Přednášky
o Wikipedii**
Jezdíme tam,
kde ji chtějí znát
astronomové,
studenti i vědci

OBSAH

Úvodní slovo	1
Obsah Wikipedie nově můžete přebírat i pod licencí Creative Commons	2
„Wikipedie je neškodný koníček“	rozovor, 3–4
Wikimedia Commons: Média pro každého	5
„Obrázky jsem uvolnil, aby je mohli lidé svobodně prohlížet“	dar pro Commons, 5
Wikimedia Commons: Obrázek roku 2008	6–8
Deset vlastností, které by dramaticky zlepšily Wikimedia Commons	názor odjinud, 9
Wikimedia Česká republika	10
Wikipedie na Světu knihy	10
Nabídka grantů na fotografování pro Wikipedii	10
Wikipedie: Mohu jí věřit? Mohu jí pomoci?	přednášky a prezentace, 11
Wikinovinky	12–13
Wikipedie ví (skoro) všechno	o Michaelu Jacksonovi, 14
Kvíz	14

Wikimedium. Čtvrtletní časopis občanského sdružení Wikimedia Česká republika pro všechny wikipedisty a zájemce o Wikipedii a Wikimédii. Číslo Léto 2009. Uzávěrka vydání 10. srpna 2009.

Veškerý textový obsah je dostupný podle licence Creative Commons Uveďte autora – Zachovejte licenci (CC-by-sa) 3.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.cs>), pokud není u příslušného článku uvedeno jinak. Loga Wikimedium, projektů Wikimedia, nadace Wikimedia Foundation a sdružení Wikimedia Česká republika jsou vlastnictvím Wikimedia Foundation.

Vysázeno v open-source programu Scribus.

Šéfredaktor: Miroslav Langer (Okino). Redaktor: Danny B. Kontakt:

wikimedium@wikimedia.cz. Sdružení Wikimedia Česká republika – kontakt:

www.wikimedia.cz, wm-cz@wikimedia.org, adresa: Wikimedia Česká republika, Lidická 291/40, 150 00 Praha 5 – Smíchov.

K e-mailovému odběru se můžete přihlásit na adrese redakce wikimedium@wikimedia.cz.

Správně odpovědi kvízu: 1B, 2A, 3C, 4B, 5C, 6C, 7B.

Úvodní slovo

Vážení přátelé,

pokud čtete tyto řádky, patrně znáte Wikipedii — největší svobodně editovatelnou encyklopedii. To, že její obsah může tvořit každý, je ale jen část svobody, kterou s sebou Wikipedie nese. Tou méně známou, i když neméně důležitou, je svoboda obsah Wikipedie přerábět dál.

Nadace Wikimedia Foundation, která Wikipedii provozuje, je totiž organizací spíše podpůrnou. Nevlastní texty ani obrázky, ale jen počítače, které je šíří do celého světa. Stejně jako její další aktivity je financují převážně dárči jako jste vy.

Časopis, který právě čtete, vydává Wikimedia Česká republika — občanské sdružení fungující jako česká pobočka nadace. Jsme skupina lidí, které zajímají svobodné projekty, jako je Wikipedie, a snažíme se jim pomáhat. Tím, že do nich píšeme a fotografujeme, představujeme je na výstavách a školách nebo řadou dalších způsobů.

Na těchto stránkách se dočtete něco málo o naší práci a věcech, co s ní souvisí. Doufám, že pro vás budou zajímavé.

Petr Novák
předseda sdružení
Wikimedia Česká republika

Obsah Wikipedie nově můžete přebírat i pod licencí Creative Commons

Obsah Wikipedie je od počátku dále svobodně využitelný — to je jedna ze základních myšlenek celého projektu.

Je to důsledek použité tzv. svobodné licence, která za splnění určitých podmínek automaticky dovoluje přebírání, modifikování a další šíření obsahu.

Od vzniku Wikipedie byla k tomuto účelu používána svobodná licence *GNU Free Documentation License* (zkráceně *GFDL*). Tato licence, původně vytvořená pro šíření manuálů a dokumentace k softwaru, poskytovala řadu možností, ale poměrně rychle se zjistilo, že přináší také nevýhody, zvláště v případě použití drobnějších děl. I pro ty totiž licence požadovala značné množství doprovodných informací, mimo jiné i plný text samotné několikastránkové licence.

Situaci ale nebylo tak jednoduché řešit. Mezitím přispěly na všechny různojazyčné Wikipedie tisíce editorů svými díly, která všechna byla licencována *GFDL*. Protože ale byl jasný zájem na dalším šíření obsahu Wikipedie a na obecné podpoře svobodné tvorby, nepřišel nakonec Mohamed

k hoře, ale hora k Mohamedovi — vlastně se sešly dvě hory. Free Software Foundation (autor *GFDL*) po jednání s další skupinou věnující se svobodným licencím Creative Commons modifikoval nejnovější verzi *GFDL* tak, aby byla příbuzná s nevhodnější licencí od Creative Commons — tedy s licencí *Creative Commons Uveďte autora – Zachovejte licenci 3.0* (zkráceně *CC-by-sa*).

Výsledkem bylo, že nadace Wikimedia Foundation mohla vyhlásit hlasování o přijetí *CC-by-sa* jako další hlavní licence Wikipedie. Návrh počítal s tím, že příspěvky budou do budoucna označené oběma licencemi a výběr bude dále záležet na tom, kdo bude obsah přejímat.

Pokud by komunita plán přijetí *CC-by-sa* neschválila, byl by to pro nadaci velký problém. Naštěstí se tak nestalo, pro se vyslovily tři čtvrtiny přispěvatelů projektů, proti byla jen desetina, a proto mohl předseda správní rady nadace Michael Snow spokojeně prohlásit: „*Náš svobodný výukový a informační obsah bude možno snadněji sdílet a jeho používání bude pro všechny jednodušší.*“

pokračování na str. 11

„Wikipedie je neškodný koníček“

Jak jste se stal wikipedistou?

Nejdřív jsem si všiml Wikipedie a v roce 2005 jsem založil svůj účet na polské Wikipedii, ale určitou dobu jsem se jí nevěnoval (ještě před tím jsem udělal několik drobných editací na anglických Wikicitátech, kde jsem uklidil nepořádek na stránce s polskými příslovími). Na začátku prosince

Wojciech Pędzich (30 let), narozený v Polském pojezeří, žije v Gdaňsku s manželkou a synem.

Vystudoval anglickou filologii, pracuje pro firmu na výrobu hydraulických zařízení.

Wikipedista od roku 2006, člen Wikimedia Polska.

2006 jsem zjistil, že na polské wiki chybí článek o HotBotu – užíval jsem tento vyhledávací nástroj často v éře před nástupem Google během svých studií. Protože jsem ale našel odkaz na anglický článek, napsal jsem polskou verzi. To, jak snadné bylo editovat, nastartovalo mou pravidelnou činnost.

Jak zareagovalo vaše okolí, když zjistilo, že jste wikipedista?

Moje žena to chápala jako celkem neškodného koníčka a zatím jí to vydrželo. Moji přátelé prokazují různou úroveň zájmu – záleží na tom, jak jsou jim blízké problémy tvorby obsahu internetu. Mám pocit, že editování Wikipedie se obvykle považuje spíše za koníček než za náplň života.

O jaká témata se na Wikipedii a dalších projektech Wikimedia zajímáte?

Nejprve jsem překládal články z anglické Wikipedie do polské. Zúčastnil jsem se i několika větších projektů, jako třeba přípravy polské verze příručky Linuxu dostupné pod GFDL, ale to jsem vzdal. Rychlost vývoje open source softwaru byla příliš vysoká, abych s ní při překladu držel krok. Bává mne editovat články, které se týkají starých počítačových technologií. Sám jsem totiž zachytil vlnu popularity osmibitových a šestnáctibitových počítačů. Vycházím přitom ze svých archivů starých časopisů o počítačích. A když nedělám nějakou velkou práci, tak se věnuji opravování malých chyb nebo ochraně před vandalstvím.

Stalo se vám někdy, že jste uvažoval o opuštění komunity Wikimédie, nebo jste ji dokonce nakrátko opustil?

Nikdy jsem projekty neopustil, i když kvůli pracovní zátěži a osobnímu životu se teď nemůžu tolik věnovat práci na projektech. Mám dvouletého syna a každý den dojíždím do práce 40 kilometrů. V květnu jsem opravdu pochyboval, jestli to půjde dál. Vzdal jsem se správcovství na polské Wikipedii a Wikiknihách, byrokrata a funkci checkusera na polské Wikipedii, správce na Metě a stevarda. Ale cítím, že jsem k Wikimedii přirostl natolik, že ji nemůžu opustit.

S jakými nejkontroverznějšími tématy se musí polská Wikipedie a komunita potýkat?

Témata, která spouštějí nejdivočejší diskuse, jsou pravděpodobně podobná jiným jazykům: jde o témata historické povahy, národně citlivé otázky, politika, homosexualita...

Jste zakládající člen Wikimedia Polska?

Ne, zapojil jsem se do projektů Wikimédie dávno poté, co vzniklo sdružení Wikimedia Polska. Editorem jsem se stal v prosinci 2006, zatímco sdružení ožilo na konci roku 2005. Ale jsem členem.

Kolik má vlastně sdružení členů?

Wikimedia Polska má zhruba 100 členů, většinou wikipedistů. To je asi přirozené, protože Wikipedie je nejznámější projekt Wikimedia. Jsou tam ale i aktivní přispěvatelé Wikislovníku a Wikizpráv, stejně jako několik dalších, kteří zastupují další projekty.

Co jsou hlavní dlouhodobé úkoly Wikimedia Polska?

Wikimedia Polska je zakládající člen KOED – Koalice otevřeného vzdělávání, která se snaží prosazovat tvorbu otevřených vzdělávacích zdrojů. Sdružení organizuje pravidelné květnové konference – letos byl hostem zakladatel hnutí svobodného softwaru Richard Stallman, technická setkání zvaná „Kde? Kam? Jak?“, krátkce GDJ. Iniciovali jsme také vydání polské Wikipedie na DVD a angažujeme se v různých aktivitách, které podporují přístup k informacím. Třeba se snažíme, aby stará díla vystavená v polských galeriích byla dostupná k volnému fotografování. Wikimedia Polska nyní také uvažuje o vydání knihy, která by obsahovala několik nejlepších článků polské Wikipedie a editorskou příručku.

Kdy se Poláci rozhodli, že budou kandidovat na uspořádání Wikimanie a jaké byly první reakce?

Kandidatura Polska na uspořádání Wikimanie 2010 byla zpočátku spíš soukromá iniciativa než akce Wikimedia Polska. Ta myšlenka se objevila několikrát, ale když začala nabírat reálné rozměry, Wikimedia Polska ji plně podpořila. Setkali jsme se se zástupci vedení města Gdaňsk a jejich reakce byly velmi pozitivní. Také tiskové zprávy, které se objevily v médiích v průběhu příprav kandidatury i po jejím úspěchu ve volbě, byly velmi nadšené a probudily pozitivní reakce u nejrůznějších lidí.

Olowianka, čili Olověný dvůr, je původní sklad kovů z konce 16. století. Nyní slouží jako kongresové středisko a sídlo Baltské filharmonie F. Chopina a bude dějištěm Wikimanie 2010.

Když se blížil den vyhlášení vítěze kandidatury, s čím jste se hlavně potýkali?

Museli jsme odpovídat na stále složitější otázky od poroty. Měli velký zájem o to, jaké bude dějiště Wikimanie a jaký je tým za kandidaturou, protože chtěli vědět, kdo s nimi bude potenciálně spolupracovat, ale odpovídat nebylo jednoduché. Bylo potřeba předávat otázky dál našim partnerům, abychom od nich získali stále více detailů. A protože si porotci dali s výsledkem svého rozhodování docela na čas, budilo to nervozitu.

Nakonec byla Wikimanie Gdaňsku přidělena. Co konference nabídne návštěvníkům, zvláště třeba těm z České republiky?

Myslím, že dějiště konference – Polská baltská filharmonie Fryderyka Chopina, která nabízí možnost zažít atmosféru všech událostí na jednom jediném místě, – a navíc ležící v centru města, je velmi důležitým momentem. Také doufáme, že doplníme základní program konference několika zvláštními programy – s pomocí několika li-

dí s profesionální zkušeností v oboru chceme vybudovat společenský prostor, kde si účastníci užijí zábavu. Chystáme návštěvnickou party, chystáme sázení wikilesa anebo uspořádání virtuální cesty na autobusovém simulátoru a samozřejmě i skutečné tour po Gdaňsku historickou tramvají. Čeští wikipedisté navštěvovali naše konference, takže doufám, že se u nás budou cítit doma, i když budou muset absolvovat dlouhou cestu přes celé Polsko až k moři. Protože bylo naším záměrem uspořádat konferenci jako projekt „sjednocení střední a východní Evropy“, doufáme, že se dočkáme i příspěvků od našich jižních sousedů.

Co myslíte, že Wikimanie přinese polské kultuře?

Doufám, že zvýší zájem o určitá témata, která jsem už zmínil dříve. Třeba o možnost fotografovat v muzeích, jestli si muzea mohou vyhrazovat právo propagace umění, které je jinak z autorského hlediska volné. Rád bych také, kdyby polské instituce uvolnily své archivované materiály – jak se to stalo nedávno u fotografií z německých institucí. Wikimanie může pomoci rozšířit takové ideály. Přirozeně bude konference také velkou propagací Polska a Gdaňsku zvlášť.

Děkuji za rozhovor.

Okino

Fotografie:

Wojciech Pędzich se synem. CC-by-sa, z Wikimedia Commons

(http://meta.wikimedia.org/wiki/File:Wpedzich_z_synkiem.jpg)

Łukasz Golowanow: Baltická filharmonie v Gdaňsku. CC-by-sa, z Wikimedia Commons

(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gdańsk_66.JPG)

Wikimedia Commons: Média pro každého

Wikipedie, Wikislovník, Wikizdroje a další. To jsou projekty, které všechny vznikají podobným způsobem, tedy společnou prací stovek a tisíců dobrovolníků, již vytvářejí svobodně šiřitelný obsah. Jeden z těchto projektů se ostatním vymyká: Wikimedia Commons.

Hlavní rozdíl je v tom, že jeho cílem není vytvářet a shromažďovat texty, ale obrázky, zvuky a další mediální soubory. Vznikl v roce 2004 proto, aby bylo možné sdílet ilustrace používané na více projektech, které do té doby bylo potřeba kopírovat z jednoho projektu na druhý a zbytečně tím zatěžovat servery. Nyní stačí jejich uložení na jednom místě.

Každý autor má nyní na výběr opravdu obří zdroj obrázků. Vždyť na Wikimedia Commons je už více než 4,8 milionu souborů – a všechny jsou dostupné buď jako zcela volná díla nebo pod některou svobodnou licenci,

obvykle pod licencí Creative Commons.

Záběr z Monument Valley, jedna z prvních fotografií nahraných na Commons v roce 2004.

Úloha Wikimedia Commons se stále vyvíjí. Přestože nadále primárně slouží jako servis pro ostatní projekty, kterým poskytuje nejrozličnější média pro ilustraci, je zřejmé, že je i samostatně

využitelná. Autoři nejrozličnějších publikací nebo třeba novináři v médiích mohou Commons využívat pro získávání ilustrací.

Navštivte Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/Hlavní_strana) a prohlédněte si tamní obrázky nebo poslechněte tam uložená média. To nejlepší se pravidelně objevuje na hlavní stránce jako *Obrázek dne* a *Soubor dne*. Pokud hledáte něco konkrétního, využijte vyhledávání, nebo použijte *Obsah* prakticky roztríděný podle jednotlivých témat, míst, autorů, licencí nebo druhů souborů.

S použitím článku *Wikimedia Commons z České Wikipedie*, http://cs.wikipedia.org/wiki/Wikimedia_Commons

Fotografie:

OldakQuill: Fotografie Monument Valley. Public domain

„Obrázky jsem uvolnil, aby je mohli lidé svobodně prohlížet“

„Seznámil se s námi na výstavě Svět knihy. Slovo dalo slovo a syn a dědic pozůstalosti známého česko-rakouského akademického malíře a scénografa Eduarda Tomka (1912 – 2001)

pan David Tomek se rozhodl, že postupně uvolní jeho díla pod svobodnou licenci a nabídne je projektům Wikimedia a všem uživatelům. Díky tomu se jejich uživatelé dostanou k celé galerii nádherně barevných poetických krajín nebo aktů.“

Tak začíná zpráva, kterou sdružení Wikimedia Česká republika zveřejnilo na svém blogu 25. června s poděkováním Davidu Tomkovi a jeho prostřednictvím vlastně i jeho otci za to, že se na Wikimedia Commons mohla dostat jeho díla.

„Obrázky jsem uvolnil, aby je mohli lidé svobodně prohlížet,“ napsal nám David Tomek, když jsme chtěli vědět, proč se rozhodl k tomuto pořádku ještě poměrně nezvyklému kroku. „Akvaryly jsou u nás neprodejné,“ konstatoval, a protože by mu jinak obrázky zůstaly ležet doma a kromě nejbližších přátel nebo nemnoha návštěvníků na výstavách by se k nim nikdo jiný nedo-

stal, rozhodl se, že je uvolní k užívání pod svobodnou licenci. Nic víc od toho prý nečeká.

Velkou zvláštností tvorby Eduarda Tomka jsou akvaryly inspirované hudebními skladateli a jejich skladbami. Abstraktní obrazy jsou pozoruhodným vyjádřením dojmů hudebně vzdělaného posluchače, který citlivě vnímá díla především svých oblíbených autorů – Čajkovského, Bacha, Mahlera nebo Mozarta.

„Wikipedie je dobrý vyhledávač, držím vám palce,“ uzavřel David Tomek svou krátkou korespondenci s námi. Věříme, že mu dál bude sloužit k potěše a užitku, aby mu vynahradila jeho krásný dar.

Obrázek:

Eduard Tomek: Serenáda č. 2 od Petra Iljiče Čajkovského. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Čajkovskij,_serenáda_č._2.jpg)

M. Ortega, R. Bartz: Koně na hoře Bianditz
1. místo

Wikimedia Commons: Obrázek roku 2008

L. Viatour: Plivání ohně
2. místo

Už potřetí se komunita Wikimedia Commons rozhodla, že vyhlásí nejlepší obrázek roku. Výběr probíhá několikastupňově – nejprve se každý kandidát musí prosadit jako obrázek dne, k čemuž musí splnit náročná kritéria. Z těchto 365 obrázků pak v prvním kole hlasování projde do finále jen několik nejlepších. A pak už následuje hlasování finálové, kterého se letos zúčastnilo 712 členů komunity.

Fotografie na této straně:

Mikel Ortega, Richard Bartz: Koně na hoře Bianditz. V pozadí je vidět hora Aiaiko Harria. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bianditz_eta_zaldiak_-_modified2.jpg)

Luc Viatour: Plivání ohně „Jaipur Maharaja Brass Band“ v Chassepierre, Belgie. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fire_breathing_2_Luc_Viatour.jpg)

Base64, CarolSpears:
Noční panorama Hong Kongu
5. místo

M. Zinkova: Želva
Chelonia mydas
8 – 9. místo

Fotografie na této straně:

Base64, CarolSpears: Noční panorama Hong Kongu. Z Lugard Road na Victoria Peak. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hong_Kong_Night_Skyline.jpg)

Mila Zinkova: Sluneční paprsky na Stow Lake v Golden Gate Parku v San Franciscu. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Crepuscular_rays_in_ggp_2.jpg)

Mila Zinkova: Želva Chelonia mydas a její odraz od vzduchu nad hladinou. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Total_internal_reflection_of_Chelonia_mydas.jpg)

Niabot: Kresba ve stylu manga ilustrující eči postavu. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anime_Girl.svg)

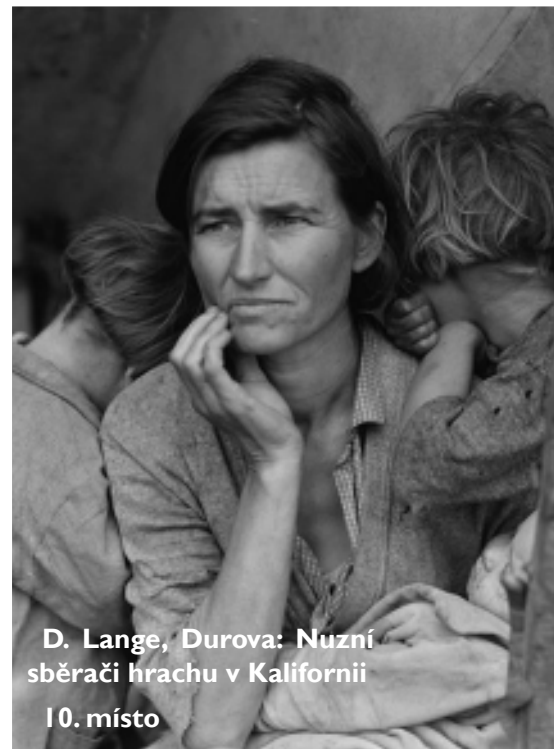
M. Zinkova: Sluneční paprsky na Stow Lake
4. místo

Niabot: Kresba ve stylu manga
7. místo

J. Delano, Durova:
Parní lokomotivy na točně v Chicagu v roce 1942
3. místo

D. Lange, Durova: Nuzní sběrači hrachu v Kalifornii
10. místo

Fotografie líhnoucí se cikády vpravo je pouze úvodní snímek z animace, která znázorňuje celý průběh líhnutí.

Autor T. Nathan Mundhenk pořídil celou animaci pořizováním snímků s minutovými intervaly po dobu dvou hodin (s výjimkou půlhodinového intervalu, kdy cikáda odpočívala). Celou animaci si můžete prohlédnout na Wikimedia Commons.

Na projektu najdete celkem téměř stovku animací zvířat. Různých animací jsou ale na Commons nejruznější druhy: od zmíněných animací zvířat přes jiné biologické animace, pohyblivé obrázky fyziologické, meteorologické, hýbací mapy a diagramy i krátké animované filmy.

T. N. Mundhenk, CarolSpears:
Animace cikády Moltingovy.
8. – 9. místo

Fotografie na této straně:

Benh LIEU SONG: Pohled na Paříž za soumraku z věže Maine-Montparnasse. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paris_Night.jpg)

Dorothea Lange, Durova: Nuzní sběrači hrachu v Kalifornii. 32letá matka sedmi dětí, 30. léta 20. století. Public domain

Jack Delano, Durova: Parní lokomotivy Chicagské a Severozápadní dráhy na točně v Chicagu v roce 1942. Public domain

T. Nathan Mundhenk, CarolSpears: Animovaný gif cikády Moltingovy. Pořízeno v Centerville, Ohio 30. července 2007. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cicada_molting_animated-2.gif). Ukázkový úvodní snímek animace

B. LIEU SONG: Pohled na Paříž za soumraku
5. místo

Deset vlastností, které by dramaticky zlepšily Wikimedia Commons

Zhruba před dvěma lety jsem řekl: „**Commons mohou být nejlepší projekt, hned jak si vývojáři najdou čas a vylepší jejich vlastnosti tak, aby byly více user-friendly.**“ Bohužel se od té doby po této stránce příliš nezlepšily.

Časopis MIT's *Technology Review* nedávno zveřejnil článek o zlepšení v oblasti správy videa na Wikipedii a dalších projektech Wikimedia. Na to jsem slyšel spoustu lidí reagovat: „*No dobře, ale co obrázky?*“ Některá technická zlepšení pomohou i s obrázky, například průvodce nahráváním médií, vyvinutý Michaellem Dalem. Wikimedia Commons ale stále potřebují mnoho malých (nebo i velkých) funkcí, které by výrazně zlepšily její uživatelnost.

Prohlížení a opakované užívání

1. Automatická lokalizace: Weby jako Wikimedia Commons a meta-wiki obsahují materiály v různých jazycích a mají různojazyčné publikum. Tyto různojazyčné wiki by měly automaticky detekovat umístění uživatele a prohlížeče a nastavit jeho jazyk, a to zejména pro neregistrované uživatele. Pro registrované uživatele s účtem by mělo být možné uložit si lokální vlastnosti v osobním nastavení.

2. Vzhled stránky zaměřený na uživatele: Je sice hezké vědět, že nějaký obrázek je retušovaný nebo že nějaký diagram byl vytvářen s použitím Inkscape. Myslím, že většina uživatelů by ale raději věděla, jak lze použít obrázek (na projektech Wikimedia nebo jinde) a jak si ho stáhnout z internetu (s nejlepším možným rozlišením). Většina lidí používá volbu „uložit jako“ po stisknutí pravého tlačítka. Na stránce by mělo být velké tlačítko „Uložit ve vysokém rozlišení“ stejně jako útržky kódu k vložení na vlastní web se splněním licenčních podmínek.

Metadata

Plná podpora metadat je základním kamenem k mnoha dalším funkcím. EXIF je pravděpodobně nejznámějším typem metadat, ale jsou známé i jiné jako IPTC nebo XMP.

3. Získávání metadat ze souborů při nahrání: Tato myšlenka není vůbec nová, ale ještě stále nebyla implementována. Velké množství fotografií do svých souborů vkládá metadata – jméno autora, popis, autorskoprávní údaje, geografická data, klíčová slova atd. Opakovat totéž při nahrávání ručně je obzvlášť nešikovné.

4. Ukládání metadat v databázi k snadnějšímu vyhledávání a popisování. Jde především o popis souborů, licenční informace, typ média (fotografie, diagram, mapa atd.). Samotné MediaWiki API by mělo dovolovat snadné získávání těchto dat.

5. Vkládání metadat do souborů při downloadu: V publikační branži se doporučuje ukládání informací přímo do souborových metadat, slouží jako standard, aby se zabránilo jejich ztrátě.

Editování

6. Vestavěné základní editační funkce (bezztrátové otáčení, ořezávání) **a možnost ukládat pod novým jménem** (např. pro ořezávání). Podobně by se hodilo vestavěné kódování geografickými souřadnicemi pomocí OpenStreetMap, tedy označování souřadnicemi místa, kde byl soubor pořízen. V současnosti probíhá iniciativa propojit OpenStreetMap s Wikimedií, což by této funkci jen pomohlo. Souřadnice by se samozřejmě měly ukládat jako metadata.

Známkování

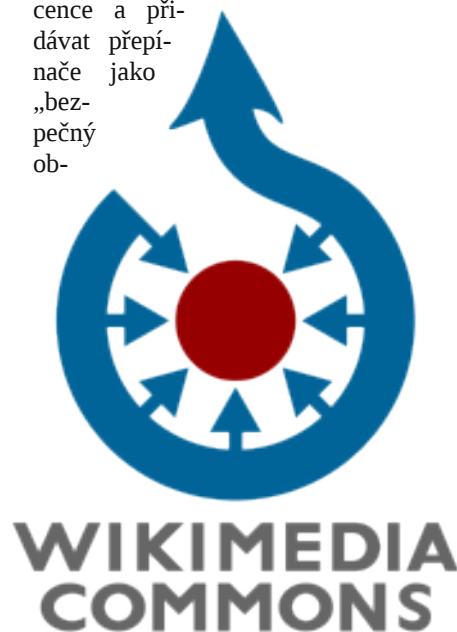
7. Založení nějakého způsobu komunitního známkování. Někdo někde řekl: „*Commons je úložiště a od úložiště se očekává, že budou obsahovat spoustu odpadu.*“ Známkování by umožnilo představovat nejlepší obsah Commons mezi prvními výsledky vyhledávání a odpad mezi posledními.

Vyhledávání

Protože na Commons je více než 4,6 milionu souborů (a další přibývají), je stále důležitější, aby se zlepšily vyhledávací funkce Wikimedia Commons.

8. Pokročilé vyhledávání podobné Flickru. Mělo by být možné vyhledávat data podle typu média, podle li-

cence a přidávat přepínače jako „bezpečný obsah“

„sah“ vs. „obsah pro dospělé“ nebo „osobnostní práva“.

9. Mnohojazykové vyhledávání. Soubory na Commons se řadí do hierarchického stromu kategorií v angličtině. Pokud chcete nyní najít soubor, nezbyvá vám než vyhledávat v angličtině. Myslím, že s použitím vhodného slovníku spolu s detekcí jazyka by mohlo vést k dobrým výsledkům i ve vyhledávání.

10. Vstřícnost ke Google Images. Množství lidí využívá k hledání obrázků nástroj Google Images, ale obrázky z Wikimedia Commons se mezi výsledky vyhledávání v Google Images objevují zřídka (pokud nejsou použité na stránkách Wikipedie).

Poznámka: Všechny tyto myšlenky jsou psané z pohledu běžného uživatele, jejich technickou uskutečnitelnost by musel posoudit vývojář se zkušenostmi s MediaWiki.

Guillaume Paumier
překlad z angličtiny Okino

Převzato

Guillaume Paumier's weblog
(http://www.gpaumier.org/blog/251_ten-features-that-would-dramatically-improve-wikimedia-commons/), CC-by-sa

**WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA**

Loni na jaře vzniklo v Praze občanské sdružení Wikimedia Česká republika. Sdružuje především wikipedisty, ale obecně lidi se zájmem o svobodnou tvorbu a projekty Wikimedia zejména. Jejím cílem je podpora svobodné tvorby, Wikipedie a všech projektů Wikimedia.

Wikimedia Česká republika nabízí konkrétní pomoc pro nejrůznější zájemce. Poskytujeme právní pomoc přispěvatelům Wikipedie, nabízíme technickou pomoc a konzultace v otázkách svobodné tvorby, uvolňování děl pod svobodné licence a publikování na projektech Wikimedia. Vysvětlujeme, co je to Wikipedie.

Sdružení uspořádá na podzim první konferenci o Wikipedii v České republice a bude pokračovat v propagování encyklopedie i dalších projektů na výstavách a konferencích. Rozvíjí se publikační činnost o Wikipedii.

Aktuální informace o sdružení a jeho činnosti najdete podle potřeby na různých místech. V první řadě můžete navštívit webové stránky sdružení na adrese www.wikimedia.cz. Čerstvé zprávy publikujeme na svém blogu, který má adresu <http://blog.wikimedia.cz>.

Pak je tu samozřejmě **Wikimedium**, které právě čtete. Tento čtvrtletník najdete na webu sdružení, ale můžete si také požádat o jeho zasílání e-mailem, a to žádostí na adresu redakce wikimedium@wikimedia.cz.

Pokud byste se chtěli připojit přímo mezi členy sdružení a přiložit ruku k našemu dílu, máte možnost, pokud je vám alespoň 15 let. Na webu sdružení najdete přihlášku i podmínky pro vstup. Uvítáme samozřejmě i jakoukoli vaši finanční, materiální i organizační pomoc k podpoře své činnosti.

Wikipedie na Světu knihy

Největší příležitostí pro prezentaci Wikipedie v prvním pololetí tohoto roku se stala první účast sdružení Česká republika na knižním veletrhu Svět knihy od 14. do 17. května tohoto roku. Wikipedie se představila hojně navštívenou přednáškou i na samostatném stánku Wikimedia Česká republika.

Členové sdružení rozdávali zájemcům letáky o Wikipedii, Wikimedia Commons, celé rodině projektů a o sdružení samotném. Návštěvníky přitahoval prezentační stůl Microsoft Surface, který využíval data i obrázky z Wikipedie a Wikimedia Commons. Stejně tak návštěvníky lákaly ukázky předváděné na notebooku online připojeném k Wikipedii.

„Kdyby se mělo něco vysvětlovat, tak to, jaký je rozdíl mezi Wikipedií a Wikimedií,“ poznamenal si jeden z členů sdružení wikipedista Juan jako poznatek ze stánku. Nuže: Wikipedie je známá encyklopedie, Wikimedia je původně název pro americkou nadaci Wikimedia Foundation, která encyklopedii zaštitila, později přidala další projekty („projekty Wikimedia“), a nejčerstvější užití je pro jednotlivé regionální asociace příznivců Wikipedie a svobodné tvorby, např. Wikimedia Česká republika.

Největší zájem o stánek byl v sobotu, třetí den veletrhu. Na Wikipedii se chodili zeptat zájemci každého věku. „Stavovaly se i kouzelné babičky, které se nestačily divit, kam ta technika dnes došla,“ vzpomíná Juan. Mnozí si brali domů materiály o Wikipedii pro své děti a vnoučata. Jiné letáky si našly svou cestu do škol nebo do knihoven. Diskutovalo se o tom, jak se kdokoli může zapojit do tvorby Wikipedie a jestli je Wikipedie důvěryhodná.

„Pravidelně každý den jsme odcházeli mezi pozdními, neb i opozdilce, kteří se objevili u stánku po zavírací hodině a měli velký zájem o problematiku, jsme neodmítli a pečlivě se jim věnovali,“ uzavřel Juan svoje poznámky – nikoli s povzdechem, ale s radostí z takového zájmu.

Pokud byste chtěli sami vidět, jak vypadají wikipedisté a to, jak vytvářejí Wikipedii, naživo, jednou z dalších příležitostí bude 9. až 10. října na Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě.

Okino a Juan

Nabídka grantů na fotografování pro Wikipedii

Zásluhou financí získaných z grantového programu Wikimedia Foundation spustilo sdružení Wikimedia Česká republika dva projekty, které slouží k doplňování obrázků a ilustrací z nezmapovaných oblastí života.

Jedna z těchto oblastí je vymezena geograficky – cílem projektu Fotografie českých obcí je dodat na Wikimedia Commons a jejich prostřednictvím na Wikipedii fotografie z těch českých městeček a vesnic, která zatím obrazovou dokumentaci postrádají. Tyto fotografické výpravy je možné pořádat za úhradu cestovních nákladů při splnění projektových podmínek. Pracovní webová stránka tohoto projektu je dostupná na Wikipedii pod záštitou tzv. wikiprojektu Fotografování (viz <http://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie>:

WikiProjekt_Fotografování/Grant). Již nyní projekt přinesl do Wikipedie více než dvě stovky nových fotografií z malebných, i když ne tak navštěvovaných zákoutí naší země.

Podle odbornosti vyhledává své zdroje ilustrací jiný startující projekt, charakterizovaný názvem Odborná a vědecká fotografie. Jeho záběr zahrnuje jak snahu o získávání fotografií a jiné obrazové dokumentace (rentgenové snímky, mikrofotografie apod.) vzniklé přímo z vědeckého výzkumu, tak i doplňování portfolia Wikimedia Commons o zobrazení obtížně dostupných odborných pracovišť a provozů. I v tomto případě má projekt k dispozici určité finanční prostředky na hrazení svých nákladů. Domovem tohoto projektu je česká Wikiverzita.

Pro další informace budete moci navštívit i stránky sdružení na adrese www.wikimedia.cz.

Wikipedie: Mohu jí věřit? Mohu jí pomoci?

Tyhle otázky si klade stále více lidí. Například odborníků, vysokoškolských pedagogů nebo vědců, kteří mají pocit, že ponechání Wikipedie jen laikům je nevyužitím jejího potenciálu. Právě z jejich strany – konkrétně od astronomů z Astronomického ústavu Akademie věd České republiky v Ondřejově – vzešel podnět na uskutečnění série přednášek, na kterých by byla Wikipedie takovému publiku představena.

Wikipedista Pavel Hrdlička se zhostil role průvodce Wikipedií s chutí a s úspěchem, o kterém svědčil zájem posluchačů na různých místech České republiky, projevovaný i řadou dotazů doplňujících původní náplň přednášky.

Kromě astronomů, kteří si vyžádali dokonce další opakování přednášky na jiných pracovištích, si Pavla Hrdličku pozvali i pedagogové Katedry teoretické fyziky a astrofyziky na Masarykově univerzitě v Brně.

Přednáška obvykle sleduje dva hlavní cíle: V první řadě dát uživatelům informace o tom, jak vlastně Wikipedie funguje. S takovými vědomostmi má být každý uživatel schopný sám posoudit, nakolik je možné každému článku ve Wikipedii věřit a podle čeho poznat důvěryhodné články od méně

Pavel Hrdlička přednáší o Wikipedii na Masarykově univerzitě v Brně. CC-by-sa.

důvěryhodných. Ve druhé části se pak posluchači dovědí, že opravit chybu ve Wikipedii není složité a že i pro nezkušeného uživatele je to jednodušší, než psát do diskuze, že je v článku chyba.

O přednášku už projevil zájem i jiné typy organizací, například školy nebo knihovny, přičemž je možné prezentaci přizpůsobit

konkrétním požadavkům. V případě zájmu kontaktujte sdružení Wikimedia Česká republika.

Fotografie:

Petr Novák: Pavel Hrdlička přednáší o Wikipedii na Masarykově univerzitě v Brně. CC-by-sa.

Podpořte sdružení Wikimedia Česká republika, pomůžete Wikipedii, projektům Wikimedia a svobodné tvorbě obecně.

Bankovní spojení:

Raiffeisenbank

číslo účtu: 3418801001/5500

IBAN: CZ38 5500 0000 0034 1880 1001

BIC: RZBCCZPP

Sdružení Wikimedia Česká republika podporují:

Děkujeme!

Obsah Wikipedie nově můžete přebírat i pod licencí Creative Commons

pokračování ze str. 2

Definitivním datem přechodu byl 15. červen. Tehdy vstoupila Wikipedie do nové éry – éry snadného přebírání obsahu.

Jak zacházet s licencí CC-by-sa

Ve zkrácené verzi licence CC-by-sa říká, že články Wikipedie se smí:

- **Šířit** — kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti
- **Upravovat** — pozměňovat, doplňovat, využívat celé nebo částečně v jiných dílech

Za těchto podmínek

- **Uved'te autora** — Máte povinnost uvést údaje o autorovi a tomto díle způsobem, který stanovil autor nebo poskytovatel licence (ne však tak, aby vznikl dojem, že podporují Vás nebo způsob, jakým dílo užíváte).

- **Zachovejte licenci** — Pokud toto dílo jakkoliv upravíte nebo použijete ve svém díle, smíte takto vzniklé dílo šířit pouze pod stejnou nebo slučitelnou licenci.

Pokud tedy budete chtít použít článek Praha z Wikipedie, můžete tak učinit, pokud ho doplníte přinejmenším následujícím upozorněním:

Tento článek je licencován za podmínek licence Creative Commons Uved'te autora/Zachovejte licenci 3.0. Jeho text byl převzat z článku „Praha“ na Wikipedii.

Více se dovíte na adresách: http://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Autorské_právo anebo <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.cs>.

České projekty

21. června překročila česká Wikipedie **130 tisíc článků**.

Národní knihovna v Praze doplňuje do svých autoritních záznamů přímé odkazy na články ve Wikipedii. **Odkazy na databázi děl v katalogu Národní knihovny** jsou vkládány do článků již od poloviny roku 2006, nyní mohou absolvovat opačnou cestu uživatelé katalogů a dovědět bližší informace na Wikipedii.

Probíhá diskuse o ustavení jmenného prostoru **Příloha**, který by česká Wikipedie založila jako jedna z prvních s cílem oddělit články od materiálů, které jsou ve skutečnosti spíš přílohy pro články. Po předložení argumentů pro i proti nebyla jasná podpora, a tak nakonec rozhoduje probíhající hlasování komunity.

Wikizprávy **pozměnily svou hlavní stránku**, aby byla přehlednější pro návštěvníky.

WIKINOVINKY

nomie (*Portál:Sluneční soustava*), sci-fi (*Portál:Stopařův průvodce po galaxii*) nebo psychologie (*Portál:Psychologie*). Vznikly také nové geografické portály *Šluknovský výběžek* a *Španělsko*.

Cizojazyčné projekty

Milníky: Korejská Wikipedie překročila 100 tisíc hesel, ruská 400 tisíc hesel, arabská 500 tisíc hesel a japonská 600 tisíc hesel.

Britský uživatel Wikimedia Commons Derrick Coetzee nahrál na Commons na 3000 reprodukcí obrazů z webu **Národní portrétní galerie** v Londýně. Ta mu nyní pohrozila žalobou za porušení svých autorských a jiných práv. U obrazů samotných autorskoprávní materiální ochrana vypršela, nicméně různé země řeší různým způsobem ochranu reprodukcí. Nadace Wiki-

u editačního okna pro snazší editaci včetně propojení s nápovědou a dokumentací. O tvorbu se zasloužila Wikipedia Usability Initiative.

Wikimedia Česká republika

Šest z osmi žádostí o **granty Wikimedia Foundation**, které podalo české sdružení, bylo přijato. Díky tomu získá sdružení skener filmů a kvalitní fotoaparát k zapůjčení nebo k využití pro ty, kteří by chtěli přispět projektům, ale nemají k tomu vhodnou techniku. S touto pomocí uskutečníme také projekty Fotoграфování českých obcí a Vědecká a odborná fotografie, o kterých informujeme na jiném místě tohoto vydání magazínu Wikimedium.

Druhá **valná hromada sdružení** proběhla 25. dubna v Praze. V čele sdružení zůstává jako předseda rady Petr Novák. Členové schválili výroční zprávy, přehled o činnosti sdružení v loňském roce si můžete udělat stažením pdf dokumentu z adresy http://meta.wikimedia.org/wiki/File:Výroční_zpráva_o_činnosti_sdružení_2008.pdf.

Nadace Wikimedia Foundation

Fordova nadace věnovala Wikimedii Foundation **dar 300 tisíc dolarů** na zlepšení práce s multimediálními soubory na projektech Wikimedia.

Wikimedia Foundation uspořádala **první Akademii Wikimedia ve Spojených státech amerických**. Na půdě Národního institutu zdraví (NIH) v Bethesda, stát Maryland, si jeho odborníci vyslechli vystoupení wikipedistů, kteří jim popsali svůj projekt, a naopak je informovali o svých vědeckých a pedagogických aktivitách. Cílem má být zlepšení kvality materiálů o zdraví a medicíně, zejména ve Wikipedii.

Probíhá **období voleb členů správní rady nadace**. Komunita přispěvatelů Wikipedie má právo vybrat tři členy

Fotografie:

Lewis W. Hine: Malá přadlenka v Mollahanových továrnách, Newberry, Jižní Kalifornie. Public domain

Fotografie L. Hinea pro reportáž o dětské práci, použita v novém nejlepším článku České Wikipedie **Novinářská fotografie**

Na české Wikipedii přibýlo za tři měsíce **deset nejlepších článků**. Jsou to *Homo floresiensis*, *Plastidová DNA*, *Makúrie*, *Jiřetín pod Jedlovou*, *Novinářská fotografie*, *Dějiny Tibetu*, *Tau Ceti*, *Alfred Stieglitz*, *Volkswagen Golf* a *Elektronvolt*.

K usnadnění a zřehlednění přístup k materiálům o tématu, které je zajímavé, vytvořili wikipedisté **nové portály** pro příznivce astro-

media Foundation se postavila za Coetzeeho a proti snahám omezovat šíření a užívání děl, jejichž autorská práva vypršela.

Technika

Na Wikipedii je možné vyzkoušet **nové uživatelské rozhraní**. Toto rozhraní dostupné zatím v testovací beta verzi nabízí zlepšené navigační prvky pro lepší orientaci a zdokonalenou sadu nástrojových tlačítek

rady na dvouleté období z řad kandidátů, kteří reprezentují nejrozličnější vrstvy wikipedistů a všech pět kontinentů. Výsledky budou oznámeny 12. srpna. Po uzávěrce byly zveřejněny výsledky, podle nichž se do správní rady dostali Kate Walshová, Ting Chen a Samuel Klein. První dva z nich byli členy rady již v minulosti.

Pobočky

Wikimedia Magyaroszag vyhlásila v březnu svou **první mezinárodní fotografickou soutěž**, která je určena k získávání záběrů týkajících se **Maďarska**. Uzavřena byla 15. června, přihlášeno bylo devět desítek fotografií, výsledky dosud nebyly oficiálně zveřejněny, ale za první cenou v jedné z kategorií mívá vedle uvedená fotografie z Noszvaje.

Po získání 100 tisíc fotografií z německého spolkového archivu dojednala Wikimedia Deutschland další významný dar pro Wikimedia Commons – **čtvrt milionu fotografií z Deutsche Fotothek**. Dohoda je součástí navázané spolupráce mezi wikipedisty a Saskou zemskou knihovnou. Všechny fotografie budou dostupné pod licencemi Creative Commons.

Wikimedia Nederland se připojila k organizátorům akcí zvaných **Wiki Loves Art**, při kterých wikipedisté navštěvují muzea a zajišťují tam především obrazový materiál pro svobodné projekty. Zúčastnilo se více než 45 muzeí a dvě stovky lidí nahrály nejprve na projekt Flickr více než 5400 fotografií, podstatná část z nich přibude i na Wikimedia Commons.

„Backstage Pass“, aneb vstupenka do zákulisí, tak se jmenovala akce, při které se členové Wikimedia Australia dostali

Jeskynní domy v Noszvaji, úspěšná fotografie z maďarské soutěže

k jinak nepřístupným sbírkám sydneyjského muzea užitého umění a věd Powerhouse. Výsledkem bylo několik nových článků o tématech, o nichž se mohli wikipedisté v muzeu dovědět.

Daňové předpisy v Polsku umožňují poplatníkům, podobně jako na Slovensku a v některých dalších zemích, aby sami určili, kam zamíří **jedno procento z jejich daní**. Wikimedia Polska začala získávat prostředky tímto způsobem v první polovině tohoto roku.

Do rodiny Wikimedia přibýly **tři nové pobočky** – správní rada nadace Wikimedia Foundation se rozhodla udělit tento status vyjadřující úzké partnerství sdružením Wikimedia Ukrajina, Wikimedia Danmark a Wikimedia Portugal.

Jubilejní **desátý ročník soutěže v psaní a rozšiřování článků německé Wikipedie** přinesl více než 100 kvalitních článků v kategoriích přírodní vědy, kultura, společenské vědy a dějiny. Hlavní cenu získal DieAlraune za článek o německém němém filmovém hororu z roku

1922 *Nosferatu aneb Symfonie hrůzy*.

Polský pokus o uspořádání **soutěže na psaní článků o skautingu** mezi skautskými oddíly v zemi bohužel selhal, když národní svaz skautů nedoplnil neoficiální podporu snahou o propagaci soutěže.

V Berlíně proběhlo **mezinárodní setkání wikipedistů**. Dorazilo kolem sta účastníků z 22 zemí včetně České republiky, kteří se zúčastnili setkání poboček, workshopu programátorů MediaWiki anebo jednání správní rady Wikimedia Foundation.

Setkání nizozemských wikipedistů v příjemném prostředí – takovou akcí bylo na začátku července **grilování v Eindhovenu**. Názory návštěvníků shrnul Chris: „Bylo to fantastické: Stoly, židle, jídlo, pití, samo barbecue. Klobouk dolů!“

Městský soud ve Vratislavi po dlouhých dvou letech projednávání zamítl žalobu Arnolda Buzzydana, který požadoval po Wikimedii Polska zadostiučinění za obsah článku, který o něm napsali wikipedisté v polskojazyčné Wikipedii. Soud uznal, že **Wikimedia Polska není zodpovědná za obsah Wikipedie**, což je zásada platná pro všechny pobočky Wikimedia Foundation.

Fotografie:

Ivanhoe65: Jeskynní domy v Noszvaji. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Noszvaj_cave-dwellings_.jpg)

Ziko: Wikimedia Nederland, BBQ v Eindhovenu. CC-by-sa, z Wikimedia Commons (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2009-07_wmnl_bbq_03.JPG)

Grilování wikipedistů v Eindhovenu

Wikimedia ví (skoro) všechno o Michaelu Jacksonovi

25. června zemřel v Los Angeles americký zpěvák Michael Jackson. Významná osobnost světového popu je pochopitelně i předmětem zájmu wikipedistů a přispěvatelů dalších projektů Wikimedia.

Česká Wikipedie obsahuje dlouhý a stále se rozrůstající článek o zpěvákovi, který se věnuje nejen jeho umělecké dráze, ale i kontroverzním tématům jeho soukromí a zdraví. Není divu, že tato témata vyvolávají diskuse a článek se bude ještě dlouho vyvíjet. Najdete tam také jeho úplnou diskografii, která čítá bezmála stovku alb, a také samostatné články o jeho albech.

České Wikicitáty ještě nemají speciální stránku věnovanou citátům Michaela Jacksona a výrokům o něm. Anglické Wikicitáty ale nabízejí bohatou nabídku jeho vyjádření i některé krátké charakteristické úryvky z jeho písňových textů. Třeba ten z písně Childhood: „Before you judge me, try hard to love me, // Look within your heart then ask, // Have you seen my childhood?“

Na anglické Wikipedii se článek o Michaelu Jacksonovi dostal i na titulní stránku a společně s dalšími odkazovanými materiály nabízí angličtinou vládnoucím čtenářům ještě

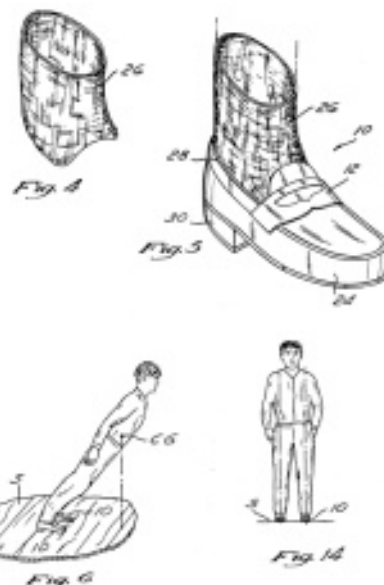
mnohem víc. Můžete se dovědět i to, že Michael Jackson byl také vynálezce, který si v roce 1993 nechal patentovat systém na předvádění extrémního náklonu.

Speciální článek tam má i proslulá Jacksonova měsíční chůze, stejně jako jeho neméně proslulý ranč Neverland, zobrazený na řadě záběrů z družic. Dovíte se tam také to, že ve svém pohádkovém domově Jackson nepobýval nikdy po roce 2005, protože ranč podle jeho vyjádření znesvětily policejní prohlídky.

Pouze ruská a španělská Wikipedie se věnují tomu, jak inspiroval Jackson tvůrce poštovních známek. První z těch, které zobrazovaly Jacksona, vyšla v roce 1985 na malém karibském souostroví Svatý Vincenc a Grenadiny. Ve Spojených státech prý podle článku naopak nikdy poštovní známka s Jacksonem nevyšla, i když existují falešné známky z roku 2000.

Na Commons je několik obrázků z jeho života, zásluhou daru z německého fotografického archivu řada záběrů popisujících atmosféru na jeho koncertu v Berlíně v roce 1988 a množství momentek z období krátce po jeho smrti, kdy se v Americe i na jiných koncích světa konaly spontánní vzpomínkové akce.

Když se řekne Michael Jackson, vybaví se především tento proslulý zpěvák, nicméně stejné jméno nesla i řada dalších osobností – převážně druholigový anglický fotbalista, několik baseballistů a hráčů amerického fotbalu,

britský programátor Michael Anthony Jackson, vynálezce JSP, bývalý šéf britského generálního štábu Sir Michael David Jackson anebo z 18. století třeba voják Michael Jackson, hrdina z bitvy u Bunker Hillu, který ale proslul i svými vynálezy v oblasti tiskařství.

Obrázky:

Michael Jackson na výřezu z fotografie ze své návštěvy u prezidenta R. Reagana na zahájení kampaně proti alkoholu za volantem (14. 5. 1984). Public domain

Kresba z patentové přihlášky podané M. Jacksonem, popisující metodu naklánění do nestabilní polohy. Public domain

KVÍZ

Víte to? Jestli ne, můžete se to dovědět na Wikipedii. Všechny tyto otázky a odpovědi byly převzaty ze zajímavostí, které se pod titulkem „Víte, že...“ pravidelně obměňují na hlavní stránce Wikipedie.

1. Co je to popluží?

- a) plocha, kde se na českých statcích skladovaly pluhy
- b) stará česká plošná míra
- c) odměna robotníka vrchnosti za to, že si od vrchnosti mohl zapůjčit pluh

2. Co je to křivouš?

- a) okrasná liánovitá rostlina
- b) pomůcka ke kreslení křivek (jinak křivítko)
- c) nadávka použitá Nerudou v Povídkách malostranských

3. Kolik nástrojů měl orchestrion vynálezce J. N. Mälzela?

- a) 25
- b) 59
- c) 259

4. Jak vysoké jsou číslice na hodinách na městské věži v Třebíči?

- a) 20 cm
- b) 60 cm
- c) 100 cm

5. Jakou velkou německou loď jako první poháněly turbíny?

- a) bitevní loď Bismarck
- b) letadlovou loď Nimitz
- c) křižník Von der Tann

6. Jaký je jediný dochovaný starověký div světa?

- a) knihovna v Alexandrii
- b) Velká čínská zeď
- c) egyptské pyramidy

7. Jaká sláma se používala k výrobě došků?

- a) pšeničná
- b) žitná
- c) ovesná

Správné odpovědi na str. 2.